

TUKAY: ŞAHIS VE ŞİİR BÜTÜNLÜĞÜ

T. N. GALİULLİN

Aktaran: Murat ÖZŞAHİN

Özet

Tatar edebiyatının büyük şairi Abdullah Tukay, Tatar toplumunun duygu ve düşüncelerine tercüman olan, gelişen toplumsal olaylara yönelik düşünce ve tutumunu ortaya koymuş bir şairdir. Onun bu kişisel özelliklerini yazmış olduğu şiirlerin tamamında görmek mümkündür. Bu yazıda Tukay'ın bu anılan "şahis ve şiir bütünlüğü" şiirleri üzerinden değerlendirilip ortaya konacaktır.

Anahtar kelimeler: *Abdullah Tukay, Abdullah Tukay'ın şiirleri, Abdullah Tukay'ın kişiliği.*

Tukay: Integrity of Personality and Poetry

Abstract

Abdullah Tukay who great poet of Tatar literature, is poet being the interpreter of Tatar community feelings and thoughts, revealed the ideas and stance to the developing social events. That personal characteristic could be seen in all of the poems written by him. In this article, Tukay's mentioned "integrity of personality and poetry" will be evaluated and referred through his poetries.

Key words: *Abdullah Tukay, Abdullah Tukay's poems, Abdullah Tukay'in personality.*

Yayık şehrinde başlayan ilk devir eserlerinde Tukay'ın ağır çocukluk dönemindeki, toplumsal yaşamı iyi anlaması (*Mujik Yokısı* "Köylü Uykusu" eseri dâhil edilmediğinde), kişisel ilgisi, ruhsal dünyası tam olarak bir yansıma bulamasa da; eğitimi, eski Tatar edebiyatını (*Yosıf-Yakub kitabının köyən köyliym* "Yusuf-Yakup Kitabının Ezgilerini Terennüm Ediyorum", *Dustlarga bër süz* "Dostlara Bir Söz", 1905; *Hetireyi Bakırğan* "Hatıra-yı Bakırğan", 1906) ve Doğu şiirinin derin sırlarını benimsemiş olması, Hafız, Hayyam, Sadi, Firdevsi gibi meşhur şairlere dayanarak şiir meydanına çıktığı açıkça görülüyor. Önceki yıllarda şairin yaratıcılığı, gökyüzünden yeryüzüne doğru ilerleyen bir kuyruklu yıldız hızında sürmektedir.

Millî geleneklerimizi geliştirmekle birlikte, Rus şiiri ve onun üzerinden dünya şiirine ulaşan yüksek değerleri, şiirine dâhil ederek yaşar. Genç şair, 1906 yılında kendisine bir meşale olarak Puşkin'i göstermesini, *Puşkine*, *Puşkinnan* "Puşkin'den" gibi şiirlerinde açıkça ortaya koyar. Onun bu büyük Rus şairine adadığı methiyesini *Tindeşsöz Şagıyr Buldın (Aferin!) Puşkin Aleksandr!* "Benzersiz Şair Oldun. Aferin!.. Puşkin Aleksandr!" diyerek dostane ve yüksek bir ahenk ile başlayıp sürdürür ve konuşması iki önemli itiraf barındırır: "*Minem dertem-telegem de nek sinen dertem belen ber*" ("Benim coşkum-dileğim de senin coşkun ile aynı"). Bu tür bir karşılaştırmaya ancak, kendi değerini bilen ve geleceğini peygamberler gibi önceden sezinleyen bir şair cüret edebilir. Puşkin'in yaratıcılığını parlak güneşe denk tutarak, onun ağaçları, kayaları dans ettiren gücünü önemle gösterdikten sonra, "*Minem eşmeni tikşeriv karaşın sinen hem dinen*" ("Benim işim mi araştırmak görüşünü ve dinini") sözleri ile dünya görüşünün enginliğini hissettirip söz ustasının şiir ustalığına vurgu yapar. "*Puşkin Hezretler*" (Puşkin Hazretleri) adlı eserine değer veren methiyenin yazarının yirmi yaşında bir genç olduğunu da unutmamalıyım. "*Puşkine*" şiirinde ilerideki dönemlerde gelişecek pek çok özellik açıkça görülür. En önemlisi; yazarın güçlü iradesinin müknessi gibi kendine çekiyor olmasıdır. Şair, Avrupa, Rus şiirlerinde ilerleyen övgü şiiri özelliklerini geleneksel methiyeye özgü nitelikler ile örer. Bu dönemde artık sade Tatar dilinde de şiirler yazmaya başlayan Tukay, "*Puşkine*" adlı eserinde, günümüz okuyucusuna sözlüksüz anlaşılma imkânı vermeyen, yoğun anlam katmanları olan eski Tatar şivesini kullanır. Hikmetli sözler mucizevi şairin sanat anlayışında artık sıradandır ve halk diliyle yazmak ona yakışmaz, şiirde açılmakla tükenmeyen sınırlar; yalnızca ikinci, üçüncü anlam katmanları olmalıdır şeklinde düşünmek uygun değildir. Ayrıca bu konu Tukay'ın bütün sanatına sinen iki üsluba, yani avam ve havasa yönelimleri ile ilişkilidir.

Tukay'ın şiiri baştan sona şaşılacak düzeyde çeşitlidir ve onun şiirleri tasvirli, süslü şekiller olarak iki üslupta ilerler. Bunlardan ilki, halkın konuşma diline bağlı olarak kalıplaşan, çocuklar için mitolojik varlık ve motiflere, lirik türlere dayanarak oluşturulmuş eserlerine özgü, realist üsluptur. Felsefi ruhlu, toplumsal içerikli ve dinî meselelere dair şiirlerinde Tukay, Arap, Fars, Türk, eski Tatar dilinden alıntılanmış sözler ile bezenmiş "yüksek" elit üsluba önem verir. Eserlerinin içeriğinden, düşünce katmanlarından, duygu ve tasvir yollarının hareketinden Tukay'ın maksatlı olarak çeşitli üslup eğilimlerinin olduğu anlaşılıyor. "*Tereddud ve Şöbhe*" (Tereddüt ve Şüphe), "*Nesiyhet*" (Nasihat), "*Tevbe ve İstigraf*" (Tevbe ve İstiğraf), "*Zolum*" (Zulüm) gibi ahlaki düşüncelerini ve ruhsal dünyasını, iç çatışmalarını 15'li hece ölçüsüyle, kapsamlı, vezin kıvraklıklarınca zengin şiire inanarak verir.

Anlam ve tasvirli düşünme çeşitliliği lirik türde duygu dünyasının zenginliğine ve hayat tecrübesine bağlıdır. Lirik "ben" in bu nitelikleri, şiirin tekrarlanmaz özelliklerini meydana getirir. İşte tam da buna göre Tukay, bir kısım şiirlerinde ince duygulu ve nazik coşkulu; insanlara, güzelliğe âşık kişileri çizer. Bir kısım şiirlerinde ise gelişmeden yoksun, ahlaksız, hilekâr, düzenbaz kişileri kızgın tavada eleştiren sivri dilli bir şairdir, aynı zamanda olayları ve durumları ciddi olarak değerlendirme yeteneği olan siyasetçi, filozof, devlet adamı olarak belirir. Düşünüldüğünde, fani dünyayı 27 yaşında bırakıp giden de Tukay'dır. 1906 yılında yazdığı "*Tatar Kızlarına*" (Tatar Kızlarına), "*Kemnë Söyerge Kirek?*" (Kimi Sevmeli?), "*Köz*" (Güz), "*Şagıyrge*" (Şaire) eserlerinde güçlü

lirik yeteneği açıkça görülmektedir. “*Sorikortlarga*” (Asalaklara) adlı eserinde sosyal konuları öne çıkarır. Yoksulları ezen, talan ve yağma ile zenginleşen, leziz yemeklerden başka şey bilmeyen “aristokrat asalakları”, *kalın kursak, küçük başları* aşağılayarak, gülerek tasvir eder ve kişisel intikamını da ekleyerek satirik tipler meydana getirir. Tukay, güncel siyasetten de uzak durmaz. “*Gosudarstvennaya Dumaga*” eserinde Rusya şairlerinin ilklerindedir. Çar’ın oluşturduğu meclisin ciddi manada bir işe yaramadığını, boş bir kurum olduğunu anlatır. Tukay, mecliste iş yapmayı, kıyafetler değiştirerek kibirle oturanları, şaşılacak bir üslupla gülünçleştirir ve onlara güler. “*Gosudarstvennaya Dumaga*” şiirinde şair düşüncesinin temel özelliği olan ironik bakışı baştan sona kullanır.

Şiirinin bu özelliği Devlet meclisinde bir kısım şovenist milletvekilinin “Tatarları Türkiye’ye göndermekten söz ettikleri vakit cevap niteliğinde yazdığı “*Kitmiyběz*” (“Gitmiyoruz”) (1907) eserinde daha açık şekilde görülüyor. “*Size burada özgürlük yok, padişahın yurduna gidin*” sözlerine “*buradaki on yerde on beş muhbir*” diyerek daha da kızıp şiiri coşturma yolunu kullansa da, “*burada doğduk, burada büyüdüğ, buradadır bizim ecelimiz*” gibi, keskinliği, yürekten söyleniş ile hakkında çeşitli iddialar uydurulan Stalinizm döneminde ve günümüzde dahi önemini kaybetmez. Tukay bu şiiri ile kendisini sosyal-siyasi problemleri ele alabilmeye layık bir şair olarak tanıttı. Vatandaş, politikacı ve halk kavramları üzerine düşünebilir bir kişi olarak şiir dünyasına açıldı. Vatan evlatlarının açıkgozlülüğünü, iş sevgisini, doğa sevgisini, insanlık niteliklerini bir yerde toplayan ölümsüz “*Şürelē*” (1907) eserinde folklor ve halk inançlarını gösterir. Bu bereketli kaynak, bütün yaratıcılığına dayanak olacak. Ayrıca, parlak bir ışık, milletperver bir ruh verip duracak. Mitolojik motifleri geliştirdiği manzumesinde de şair, orkestra şefinin vazifelerini üzerine alır.

Cey könēn yazdım bēraz – yazmıym elē kış, közlerēn,

Alsu yözlē, kara kaşlı, kara küzle kızların.

(Yaz gününü yazdım biraz, yazmıyorum kışımı, güzlerini

Pembe yüzlü, kara kaşlı, kara gözlü kızlarını.)

Kazan’a, doğup büyüdüğü memleketine dönüş mutluluğunu yansıtan romantik ruhlu şiirlerinin sürükleyici imajı, bizzat şairdir.

Ayrılıp kitsem de sinnen gomrēmnēñ tañında min,

İy Kazan artı! Siña kayttım söyēp tagın da min. (Tugan Cirēme)

(Ayrılısam da senden ömrümün şafağında ben,

Ey Kazan ardı! Sana döndüm daha da severek ben)

Kazan ile buluşmanın mutluluğunu betimleyen “*Par At*” (Çift At) (1907) şiiri, ustalığın derin sırlarını özümsemiş, oturaklı bir söz ustasının kaleminden çıkan bir eserdir. Bu şiir, Tukay’ın yurdumuza verdiği romantik değeri, kederli, vatan özlemiyle dünyanın dört bir yanına dağılmış olan Tatarların gönüllerinde bir gurur duygusu uyandırıp, yaşatmak için, birlikteliği kuvvetlendiren kutsal sözler derecesine çıkarılan bir şiir oldu.

İy Kazan! Dertlë Kazan! Moñlı Kazan! Nurlı Kazan!
Mondadır bëznëñ babaylar gürlere, poçmakları,
Mondadır dertlë küñlëñ hurları, ocmaqları.
(Ey Kazan! Dertli Kazan! Kederli Kazan!, Nurlu Kazan!
Buradadır, atalarımızın mezarları, yurtları,
Buradadır, coşkulu gönlün hurileri, cennetleri.)

“Par At” şiirinde betimlediği Kazan, genç şair için hayalinde, hislerinde romantik yüceliklere taşıdığı, idealleştirdiği, şahsî şehridir. Tatar halkının yüce dönemlerini, kederli tarihini, mutluluğunu ve sıkıntısını, sevincini-kaygısını kendi bünyesine sığdıran şehri, vakar, yücelik ve özgürlük olarak görüyor. İşte şimdi Kazan’da yaşayıp, onu her yönden tanıdıktan sonra, kendi yazgısını da aklında tutarak, baş şehrimize bütünüyle başka bir değer verir.

Ut, tötën, fabrik-zavod bërle haman kaynıy Kazan:
İmgetëp taşlap savın, sav eşçëler saylıy Kazan. (Kazan)
(Ateş, duman, fabrika ve atölyeler ile sürekli kaynar Kazan:
Öğütüp atar dirisini, sağlam işçiler seçer Kazan.)

Bu şiirde artık Kazan’ı en halis duygular ve samimiyetle seven genç delikanlı tasviri yoktur. Köyden iş aramak üzere gelen genç delikanlıları ezen burjuvazi şehri ile şairin alış veriş azdır. Anlatıma doğrudan katılmasa da, şairin bu duruma tarafsız kalmaması, acı çekmesi, dışa vurumcu yaklaşımı kaynar bal özü gibi damlayıp duruyor.

Yakın akrabaları, evi barkı, ailesi olmayan şair, zor dönemlerinde halkına gelip sığınır, bu dayanaktan güç, coşku ve ilham alır.

Az mı kakkannı ve sukkannı küterdë min yetim?!
Azrak üstërdë sıypap tik mañlayımnan milletëm.
(Az mı itene, kakana dayandı ben yetim?
Büyüttü okşayıp alnımdan yalnızca milletim.)

Canı, bedeni, bütün varlığı ile kendisini Tatar evladı olarak tanıyan Tukay, genel insanlık sorunlarına da eğilir. Millî menfaatler, milletine karşı sevgisi ve milletin geleceği üzerine kaygılanması üzerinden genel insanlık problemlerine de değinmektedir. O, kendisinin Tatar halkından oluşunu saklayarak değil; tam aksine bunun ile gurur duyarak yaşad.

Cırlap toram, torgan cirëm tar bulsa da,
Kurkmıym, söygen halkım bu Tatar bulsa da. (Bër Tatar Şagıyrëñëñ Süzlerë)
(Türkü söyleyip dururum, yaşadığım yer çift olsa da,
Korkmuyorum, sevdiğim halk Tatar olsa da)

Şair hiç kimsenin önünde diz çökmedi, eğriye doğru demedi, dürtüst Tukay diye halkın verdiği lakabı alını ak şekilde taşıyarak yaşadı. İçerikleri yönünden kapsamlı, çok yönlü ve sanat bakımından yüksek yaratıcılıkta Tatar halkının asırlar sınavını geçmiş nitelikleri, kızlarının güzelliği, doğanın güzelliği çeşitli türlerde derin bir yansıma bulur. Bu mirasta en ince lirik duygular da eğlence de olumsuzluklarımızı eleştirip gülmek de vardır. Tukay'ın bütün eserlerinde, suyu saf bir pınarın çağlaması gibi hasret ve hüznün akar.

Şair, hüznün doğuran lirizminin en yüce olgunluğuna erişen noktalarından birisi olan “Milli Moñnar” (1909) şiirinde Tukay *Çın biznəñçe matur milliy köy ün Elle nindiş zarlı, monlı “Gerçek bize göre güzel milli ezgidir” “ne kadar da yanık ve hüznülü”* olduğunu halkın eziyet dolu geçmişine bağlar. Yüreklere parça parça eden keder, ancak kendi halkının yazgısı ile örtüşen türküsünde doğar.

Şiirin kahramanı şairin bizzat kendisidir. Halkın tarihi, ezgisinin özellikleri, ozanın gönülleri sızlatan ve okşayan türküsü, onun kabulleriyle verilir.

*İşettəm min kiçe: bərev cırlıy
Çın bəznəñçe matur milliy köy.
(İşittim ben dün; biri türkü yakıyor
Hakikaten de tam bizim, millî hava.)*

Lirik suje halk ezgisinin doğuş sebeplerini, ozanın ustalığını, dinleyicinin kalbinde doğan duygusal dalgada ortaya çıkıyor. İlk satırlar ile son bölümün ilk satırları iç içe bir kompozisyon meydana getirerek kişi ile toplum arasındaki karşıtlığı da göz önüne seriyor.

*Tüzəlmedəm, bardım cırlavçıga
Didəm: Kardeş, bu köy nindi köy?
(Dayanamadım, gittim ozana
Dedim ki: Kardeş, bu hava hangi hava?)*

Canı, ruhu nazik sözü ile okşayan, devirler arasındaki yakınlığa felsefi bir değer veren bu şiir, türkü olarak da halk arasında yaşıyor. Çarlıkta milletlere baskı uygulama politikası güçlendiği yıllarda, bunlardan farklı olarak, “*Özəlgen Ömid*” (Kırılan Ümit), “*Közgə Ciller*” (Güz Yelleri), “*Ükənəç*” (Pişmanlık), “*Ütənəç*” (Rica) gibi şiirlerine ümitsizlik, çaresizlik, efkâr kıvılcımları girer. Lirik kahramanın yüce dünya ile ilgisi daha da karmaşıklaşır.

Bu şiirlerde kendisinde bulunmayan edebi-siyasi yumuşaklıklar için af dilemektedir. Yaralı şiir ruhunun dövünmesi, üzülmesi, çıkış yolunu bulamadan paralanması açık görülür. Ruhsal dünyanın çekişmelerini aydınlatmak yolunda, şair psikolojik analiz yollarına, sembollere başvurur. Derin sırlar saklayan lirik şaheserlerinden birisi olan “*Ütənəç*” (1912) eserinde, halk türkülerindeki aklık, gönül temizliği, yardım severlik sembolü “ak güvercine” tezat olarak, kara güçleri, kötü ruhlar “kuzgun” ile karşı karşıya getirilir.

*Ak kügerçennë kulımnan aldılar, kozgın birëp,
Ak kirek, dip, pak kirek, dip, küpmë küz yeş tükmedëm. (Ütëñëç)
(Ak güvercini elimden aldılar, kuzgun verip,
Ak gerek, pak gerek diye, az mı gözyaşı döktüm!)*

Tukay, sevgili halkını sevse de, halkın yaşamında geri planda varlığını sürdüren hurafeleri de görür. Zaman zaman hafifçe, gülümseyerek dokundurma ihtiyacı hissederken; “*Pëçen Bazarı yahud Yaña Kisëkbaş*” (Piçen Pazarı veya Yeni Kesikbaş) şiirindeki gibi ağır bir istihza ile de yerer (“*Milletçëler*” (Milliyetçiler), “*Bezë Zıyalılarımız*” (Bazı Aydınlarımız) gibi...). Tukay, insanlar arasındaki adalet ve yüksek ahlak kurallarını tasdikleyip, savunarak yazdığı şiirlerinde de oldukça sert ve kesindir. Ahlaksızlığın kök salışını, zenginliğe baş eğmek, insanları sınıflara ayırarak bakmak ile açıklar.

*Bër süz eytërge saranlansak gakıllı yarlıga,
Göl këbi süzler çeçebëz akçalı ahmakka bëz. (Ehlaksızlık)
(Bir söz demeye erinirsek akıllı yoksula,
Gül gibi sözler saçarız, zengin ahmağa.)*

Bu görüşün günümüzde çağdaş bir görüş olarak yansıdığını kim inkar edebilir? “*Pıyala Baş*” (Cam Kafa), “*Resëmge İşare*” (Resme İşaret), “*İman*” (İman), “*Gönah*” (Günah), “*Möridler Kabërstanındın Bër Avaz*” (Müritler Kabristanından Bir Ses) gibi şiirlerinde, “*Yaña Hötbe*” (Yeni Hutbe), “*Hacı*” (Hacı) gibi mensur eserlerinde ise Tukay, kötü ameller ile İslam’ın saygınlığını düşüren cahil, yalancı, halkın menfaatlerini hiçe sayan, öğrencilerin eğitim kalitesini düşünmeyen, kişisel zevkini ve kendi kursağını düşünen din adamlarını hicveder, onları gözler önüne çıkarır. “*Şihab Hezret*” (Şihab Hazretleri) (1913) adlı methiyesinde *Tatarda da giyrfan utı kabıngannı kürseterge küterelgen mömen keşe* “Tatarda da ilim irfan ateşini tutuşturmaya ön ayak olacak kişiler” var diyerek, bütün Müslüman dünyasında ileri fikir sahibi, tarihçi, din âlimi olarak tanınmış Ş. Mercani’nin önünde baş eğer, gerçek din adamı böyle olmalıdır diyerek fikirlerini sunar. Din adamlarından talepleri fazla keskin, sert ve ihtilafli olması, Sovyet döneminde Tukay’ın ateistliği üzerine de tartışmalara sebep oldu. Buna şairin Allah’ı, İslam dinini yücelttiği eserlerinin (“*Kiçkë Azan*” (Akşam Ezanı), “*Tugan Tël*”in (Ana dil) son bölümü) okuyucudan daima gizlenmesi de sebep oldu. Şair, döneminin molla, hazret ve medrese öğrencilerinden yakındığı şiirlerini tekrar okuyunca parti üyeliğini sarılla değiştiren, Tatarca bilmemeleri ve öğrenmek istememeleri sonucunda, yurt dışından gelen Müslüman kardeşlerimiz anlamıyor diyerek bahane ile vaazlarını Rusça vermelerinin şahidi olsa Tukay, bunları nasıl sert mizah yollarını kullanarak aşağılardı diye bir fikir doğar. Ne yazık ki, günümüz Tatar şiirinde G. Tukay ya da G. Afzal derecesinde hiciv ustası yoktur.

Tatar halkının geleceğe güveni, ümidi olan çocuklar, her zaman Tukay’ın ilgisinin merkezinde yer alırlar. Eserlerinde çocuk edebiyatının bağımsız olarak gelişmesine dair fikirlerini dile getirir. “*Bala Bëlen Kübelek*” (Çocuk ile Kelebek), “*Ëş*” (İş), “*Ëşke*” (Göreve), “*Gali Bëlen Kece*” (Gali ile Keçi), “*Kızıklı Şekirt*” (Tuhaf Öğrenci),

“Şayan Pěsi” (Oyunbaz Kedi), “Bişek Cıruvı” (Ninni) gibi saf Tatar dilinde yazılmış eserleri, çocukların dünyasına yakın renklerde, hizmet, millet sevgisi, ahlak, namus, edebi zevk vermek ruhu ile bezenmiştir.

Tukay’ın eserlerinde edebi dili geliştirmek halkın kendi şiir hazinesini araştırmakla örülür. O ana dilinin en güzel örneklerini folklorda bulur. Ruhsal mirasımızı bilimsel olarak incelemeyi 1910 yılında “*Halk Edebiyatı*” (Halk Edebiyatı) isimli toplumun önünde verdiği derin içerikli konferansında başlatır. “*Tefkilev Köyö*” (Tefkilev Ezgisi), “*Aşkazar Köyö*” (Aşkazar Ezgisi), “*Ciznekey*” (Eniştecik) gibi farklı türkülerin ortaya çıkışını halkın tarihine, kederine bağlı olarak açıklar. Mitoloji motiflerini, türkü örneklerini edebiyatta geliştirmeye yönelik misalleri verir (“*Su Anası*” (Su Anası), “*Avıl Cırları*” (Köy Türküleri). Tukay, ana dilimizin güzelliğini, kıvrak gücünü, halk ruhuna yakınlığını şaşılacak bir olgunluk ile söylediği *Tugan Təl* (Ana dili) (1910) adlı şiirden başka bir eser yazmamış olsaydı dahi, yine edebiyat tarihimizde kalırdı. Bu şiir, halkımızın yaşamı için en zor yıllarda milletimize manevi bir kanat geren, ümit ışığını yayan bir eser oldu. Nihayet geçen yüzyılın 90’lı yıllarında millî hareket döneminde, Tatar halkının marşı derecesine yükseldi. Şiirin ilahi tesir gücünü, lirik kahramanın kişisel hissiyatının derinliği, milletin en yüce arzusu oluşturur.

Çeşitli dönemlerdeki Tatar yazarları, geniş kamuoyu müşterek şekilde milletimizin ruhunu, tarihi mirasını ve bilincini koruyalım desek; bizi, Tukay’a sığınmaya, Tukay yoluna bağlı kalmaya çağırırlar. Tukay namusu, halkın namusudur. Tataristan halk şairi R. Haris, “Tukay’ın Sevgi Düşleri” adlı şiirinde de buna değinir.

Tatar Tukayga sıyına

Yazmışı yul kötken sayın.

(Tatar Tukay’a sığınır,

Kaderi, her yol gözlediğinde.)

Meşhur edebiyat âlimi, yazar Gali Rehim daha 20. yüzyıl başında Tukay’a en layık değerini verdi: “Halk kendi ozanını seçti... O daima bizim ilk halk şairimiz olarak kalır.”